

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.X.30.351/2008/4.szám

A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a dr. Tatár László ügyvéd ... által képviselt ... felperesnek a dr.Halmos Péter ügyvéd ... által képviselt ... alperes ellen alapítói határozat felülvizsgálata iránt a Baranya Megyei Bíróság előtt 8.G.20.941/2007. szám alatt indult és a Pécsi Ítéltábla 2008. május 5-én kelt Gf.IV.30.068/2008/3. számú végzésével befejezett perben a jogerős végzés ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t :

A Legfelsőbb Bíróság a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.068/2008/3. számú végzését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000,- (Tizenötezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen a végzés ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes 2007. július 27-én előterjesztett keresetében az alperes 2007. május 9-én hozott 1/2007. /05.29./ számú alapítói határozatának hatályon kívül helyezését kérte. Keresetében arra hivatkozott, hogy a fenti határozat meghozatalakor az alperesi társaság részvényese volt, így közgyűlés összehívása nélkül az alperes nem dönthetett volna a részvények előállítási módjának megváltoztatásáról. Részvényesi minősége igazolására csatolta az alperes nyomdai úton előállított II. sorozatú 000001. sorszámú N. B. nevére szóló elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvényről készített fénymásolatot, melyet közjegyző 2007. július 16-án hitelesített. A részvény hátlapja szerint a részvény tulajdon 2006. december 16-án került átforgatásra a felperesre.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozott, hogy felperes nem volt részvényese az alperesnek a határozat meghozatalakor.

A felperes az alperes jogi képviselőjének képviseleti jogosultságát az eljárás során vitatta és kérte az alperes számára ügygondnok kirendelését.

A Baranya Megyei Bíróság 2008. január 25-én kelt végzésében a pert megszüntette. Végzése indokolásában kifejtette, N. B. tulajdonában állt az alperes által kibocsátott nyomdai úton előállított 38 db törzsrészcse, és 38 db elővásárlási jogot biztosító részvény. A Baranya Megyei Bíróság 8.G.40.036/2006/53. számú ítéletével kötelezte N. B. a részvényeknek a T. I. C. részére történő átadására és ítéletével a forgatmányozást pótolta. Az ítélet 2007. február 7-én a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.292/2006/6. számú ítéletével vált jogerőssé. A korábban folyamatban volt eljárásokban N. B. nem jelentette be, hogy a részvényeket átruházta. 2006. december 16.-a után is részvényesi jogokat kívánt gyakorolni. 2007. május 25-én a végrehajtási eljárás során is akként nyilatkozott, hogy az alperesi részvények az ő tulajdonát képezik. A felperes 2007. július 25-én kérte az alperesi társaságtól részvénykönyvbe történő bejegyzését. Ezen tények alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a részvényátruházásra 2006. december 16-án nem került sor, 2007. február 7-én pedig N. B. elvesztette a részvények feletti tulajdonjogát. Végzésében rámutatott, a felperes felhívás ellenére nem jelölte meg a részvény átruházás jogcímét, illetve, hogy a szerződésre milyen jog alkalmazandó. Az elsőfokú bíróság rámutatott, az alperes ellenkérelme tartalma szerint a részvény átruházás érvénytelenségének megállapítására irányult, ezt az érvelést az elsőfokú bíróság alaposnak találta és megállapította, hogy a felperest a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. tv. (1997. évi Gt.) 47. és 48.§-ában, illetve a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. tv. (2006. évi Gt.) 45.§-ában szabályozott perindítási jog nem illette meg.

Az ügygondnok kirendelésére irányuló kérelmet az elsőfokú bíróság azért nem teljesítette, mert az alperes jogi képviselője részére meghatalmazást adó személy a meghatalmazás adásakor a cégjegyzékbe bejegyzett képviselője volt, ugyan a cégjegyzékbe bejegyző végzést az elsőfokú bíróság nem jogerős ítéletével már hatályon kívül helyezte. Kifejtette továbbá, az alperes képviseleti jogosultságának igazolását megelőzi a felperes perindítási jogosultságának vizsgálata.

A Pécsi Ítéltábla 2008. május 5-én kelt végzésével az elsőfokú bíróság végzést helybenhagyta, bár eltérő jogi indokolás alapján. Kifejtette, a Legfelsőbb Bíróság gyakorlata értelmében azt a tagot, részvényest illeti meg a társasági határozat hatályon kívül helyezésére irányuló kereset benyújtásának a joga, aki a határozathozatalakor, a kereset benyújtásakor a társaság tagja, részvényese volt. A Ptk.338/C.§ /1/ bekezdés b) pontja alapján a felperest kell a perbeli részvények tulajdonosának tekinteni,

hiszen a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.292/2006/6. számú ítéletének meghozatala előtt került sor a forgatmányozásra. A társasággal szembeni részvényesi jogok gyakorlásához azonban az is szükséges, hogy a részvények tulajdonosát a részvénykönyvbe bejegyezzék. A felperes sem a határozat meghozatalakor, sem a keresetlevél benyújtásakor nem volt a részvénykönyvbe bejegyezve, így kereset benyújtására nem volt jogosult.

A felperes fellebbezésében foglaltakkal összefüggésben rámutatott az alperes jogi képviselője, dr.H. P. 2007. november 5-én kapott meghatalmazás alapján járt el. A Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.413/2007/5. számú ítéletében rámutatott, hogy az alperes jogi képviselője olyan személytől kapta a meghatalmazást, aki a hivatkozott számú ügyben hozott jogerős ítélet folytán az alperes jogszerűen megválasztott vezérigazgatójának nem tekinthető ugyan, de a közgyűlési határozat megtámadásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, hacsak a határozat végrehajtását a bíróság nem függesztette fel. Így az alperes képviselőjeként a H. Ügyvédi Iroda eljárhatott. Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp.164.§-ának /1/ és /2/ bekezdését. A bíróság olyan tényeket figyelembe vehet, amelyről hivatalos tudomása van, függetlenül attól, hogy arra a felek nem hivatkoztak. E tényekre azonban a felek figyelmét fel kell hívnia, melyre a 2008. január 25-i tárgyaláson sor került. A Baranya Megyei Bíróság ügyelosztási rendjének felülbírálása nem tartozik a másodfokú bíróság hatáskörébe, így az ezt érintő kifogással a másodfokú bíróság nem foglalkozott. A Pécsi Ítéltábla a Pkf.V.20.327/2007/2. számú végzésével nem azt állapította meg, hogy a felperes az alperessel szemben részvényesi jogokat gyakorolhat, hanem azt valószínűsítette, hogy jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy más személyek között folyó per miként dőljön el, így a perbe beavatkozhat.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzésnek az elsőfokú bíróság végzésére is kiterjedő hatályú hatályon kívül helyezését az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte azzal, hogy az első fokon eljáró bíró kijelölésére a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI.tv. (Bszi.) 11.§ /4/ bekezdésének megfelelő, az ügyelosztás módját is előzetesen szabályozó ügyelosztási rend alapján kerüljön sor. Az új eljárásban a kereset érdemében kell döntenie az elsőfokú bíróságnak, figyelemmel arra, hogy a felperes a perbeli részvények tulajdonjogát 2006. december 16-án megszerezte. Az új eljárásban az alperes részére ügygondnokot kell kirendelni.

Felperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva. A Baranya Megyei Bíróság ügyelosztási rendje nem felel meg a Bszi. 11.§ /4/ bekezdésében írt követelményeknek. Amennyiben pedig az elosztási rend nem megfelelően szabályozott, sérül az Alkotmány 57.§ /1/ bekezdése, a

Bszi.11.§ /1/ bekezdése, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (Római Egyezmény) 6. cikkének /1/ bekezdése. A 14/2002. IM. rendelet (BÜSZ) 31.§-a felsorolja milyen módszerek alkalmazhatók az ügyelosztásra, melyek közül egyiket sem tartalmazza az ügyelosztási rend. A másodfokú bíróság megsértette a Pp.221.§-ának /1/ bekezdését, mikor nem indokolta miért nem minősül lényeges eljárási szabálysértésnek az, hogy az első fokon eljáró bíró kijelölésére, az ügy elosztásra a Bszi-ben előírt elosztási módot nem tartalmazó ügyelosztási rend alapján került sor.

Az alperes számára ügygondnok kirendelésének elmulasztása ugyancsak jogszabálysértő volt. A Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.413/2007/5. számú ítélete szerint csak abban a perben volt jogosult a perbeli nyilatkozatok megtételére dr.H. P. ügyvéd. Dr.H. P. perbeli képviseleti jogosultságának megítélése a Gfv.X.30.413/2007/5. számú ítélet által eldöntött előkérdéstől függ. A Legfelsőbb Bíróság hivatkozott ítéletében hatályon kívül helyezte azt a közgyűlési határozatot, amellyel megválasztották a dr.H. P. ügyvédnek ügyvédi meghatalmazást adó alperes nevében eljáró törvényes képviselőt, így dr.H. P. ügyvédi meghatalmazása nem az alperestől származik. Ugyancsak ezt az előkérdést döntötte el a Baranya Megyei Bíróság 8.P.21.413/2006/28. számú ítélete, melyet a Pécsi Ítéltábla Pfv.20.419/2007/7. számú jogerős ítéletével helybenhagyott. A jogerős ítélet hatályon kívül helyezte a Baranya Megyei Bíróság, mint cégbíróság azon végzését, mely azon alperesi képviselő bejegyzését rendelte el, aki dr.H. P. ügyvédnek a meghatalmazást adta. Az alperesnek 2005. november 5. óta nincs cégjegyzésre jogosult képviselője.

A Pécsi Ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogszerűen vette figyelembe azokat a tényeket, amelyről hivatalos tudomása volt. A Pécsi Ítéltábla következetlenül és az elsőfokú bírósághoz hasonlóan elfogultan járt el, hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.40.413/2007/5. számú ítéletére, melyet a feleknek még nem is kézbesítettek, nem vette figyelembe a Pf.V.20.419/2007/7. számú, 2008. március 19-én kelt jogerős ítéletben kifejtetteket, holott arról is hivatalból tudomása volt. Mivel az alperesnek 2005. november 5-e óta nincs törvényes képviselője, így a Pp.74.§-a alapján ügygondnokot kellett volna kirendelni számára.

Anyagi jogszabálysértést követett el a másodfokú bíróság, amikor nem vizsgálta, hogy az alperesnek 2005. novembere óta nincs cégjegyzésre jogosult képviselője, működőképes igazgatósága. Az alperesre irányadó 1997. évi Gt. 198.§-ának /1/ bekezdése értelmében a részvénytörzskönyvet az igazgatóság vezeti az 1997. évi Gt.198.§ /5/ bekezdése értelmében az igazgatóság a részvénytörzskönyvbe történő bejegyzést nem tagadhatja meg, ha a részvény átruházására a

törvényben meghatározott feltételeknek megfelelően került sor. A felperes a részvény átruházás tényét a perindítással egyidejűleg bejelentette, a dr.H. P. ügyvéd által kért iratokat a felperes azért nem küldte meg az alperesnek, mert nevezett nem volt jogosult az alperes képviselőjére. Az EBH 2002. 771. számú döntés értelmében a részvény forgatásának időpontjától kezdődően jogosult a részvényes a részvényesi jogait gyakorolni akkor is, ha később kerül bejegyzésre a részvénykönyvbe. A részvénykönyvbe történő bejegyzés egyébként is technikai jellegű, nincs akadálya annak, hogy a kisebbségi részvényes által kezdeményezett perben a bíróság vizsgálja a részvénykönyvbe történő bejegyzés feltételei fennállnak-e.

Az alapítói határozat nyilvánvalóan törvényt sértő, a határozat meghozatala időpontjában a T. I. C. nem volt egyedüli részvényese az alperesnek, a T. I. C. ugyanis a másik részvényes N. B. részvényeit a már hivatkozott peres eljárás és annak alapján indult végrehajtás során kívánta megszerezni. A Szigetvári Városi Bíróság 2008. január 20-án kelt 0205-4.Vh.758/2007/4. számú végzése igazolja, hogy az alapítói határozatot hozó T. I. C. mind a mai napig nem került azon részvények birtokába, amelyeket N. B. a végrehajtás során kívánt megszerezni és amelyek jelenleg a felperes birtokában vannak, úgyhogy a forgatmányok megszakítatlan láncolata részvényesként a felperest jelöli. A T. I. C. 2007. október 16-án és 2008. május 20-án indítványozta, hogy pénzbírság kiszabásával a bíróság érje el a részvények kiadását. Ebből pedig következik, hogy a T. I. C. nem egyedüli részvényese az alperesnek.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában történő fenntartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság végzésének indoklása volt helytálló.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős végzést a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, hogy az, az ott megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint nem állapítható meg, hogy az első fokon eljáró bíró kijelölésének módja folytán sérülnének a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályi rendelkezések. A Római Egyezmény 6. cikk /1/ bekezdése tartalmazza, hogy mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott, független és pártatlan bíróság tárgyalja. Az Alkotmány 57.§ /1/ bekezdése ugyancsak biztosítja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy valamely perben jogait és kötelezettségeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el. A Bszi. 11.§-ának /1/ bekezdése értelmében senki sem vonható el törvényes bírójától. A Bszi. 11.§ /4/ bekezdése előírja, az ügyelosztási rendnek tartalmaznia kell, hogy „az adott bíróságon milyen összetételű és számú tanácsok működnek,

a bírók, illetve a tanácsok milyen ügycsoportba tartozó ügyeket intéznek, akadályozásuk esetén ki jár el helyettük, az ügyek elosztására melyik bírósági vezető jogosult, továbbá, hogy az ügyek elosztása milyen módon történik". A BÜSZ 31.§-a néhány ügyelosztási módszert is nevesít, de felsorolása nem taxatív jellegű. A felperes fellebbezésében ezzel összefüggésben többek között azt fejtette ki, hogy a Baranya Megyei Bíróság honlapján közzétett ügyelosztási rendből nem következik, hogy az alperest érintő valamennyi perben első fokon dr.D. A. bírónak kellene eljárnia. A felperes többször is kérte a másodfokú bíróságtól a korábbi eljárásokban, hogy a megismételt eljárást más bíró folytassa le.

A felülvizsgálati eljárásban, mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban a Legfelsőbb Bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a felülvizsgálni kért jogerős határozat jogszálysértő-e.

A felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képezi, nem képezheti a Baranya Megyei Bíróság ügyelosztási rendje jogszerűségének vizsgálata, a Legfelsőbb Bíróságnak nincs lehetősége arra, hogy amennyiben a hozott végzéseket hatályon kívül helyezné előírhasssa, hogy a Baranya Megyei Bíróság új ügyelosztási rendet készítsen, s ennek alapján jelölje ki az eljáró bírót.

Azt azonban a Legfelsőbb Bíróságnak jelen ügyben vizsgálnia kellett, hogy az adott ügyben törvényes bíró, pártatlanul járt-e el.

A felperes által sem vitatott tényként állapítható meg, hogy dr.D. A. a Baranya Megyei Bíróság bírója, aki az ügyrend szerint három másik bírótársával együtt megyei első fokú gazdasági és polgári peres ügyekben ítélt, mely ügykategóriába jelen peres eljárás is beletartozik. Tényként állapítható meg továbbá az is, hogy a felperest megillette a lehetőség, hogy az általa - a korábbi eljárásban tapasztaltakra tekintettel - elfogultnak tartott bíró kizárását kezdeményezze a Pp.13.§ /1/ bekezdés e) pontja alapján, mégpedig a Pp.16.§ /4/ bekezdésében meghatározott határidőn belül. Ezzel a lehetőséggel azonban a felperes nem élt. A Legfelsőbb Bíróság osztja a felperes azon álláspontját, hogy az ügyelosztási rendből nem következik, hogy minden, az alperessel összefüggő jogvitát dr. D. A. bíró tárgyalja első fokon, de ennek ellenkezője sem. A ténybelileg összefüggő, azonos jogalanyokat érintő ügyek egy bíró általi tárgyalása célszerűségi szempontokra tekintettel tipikus szignálási elv.

Az ügyelosztási rend jogszerűsége a másodfokú eljárás tárgyát, - hasonlóan a felülvizsgálati eljáráshoz - nem képezhette. Az ügyrend felülvizsgálatára a Pp, a Bszi. a másodfokú bíróságnak sem ad lehetőséget.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint dr.D. A. bíró pártatlansága alappal az iratok alapján nem vonható kétségbe, döntése érdemben helytálló volt. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott döntések figyelmen kívül hagyása a később kifejtettekre tekintettel a jogvita eldöntését nem befolyásolta, a bíró pártatlanságának megkérdőjelezésére nem ad alapot.

A jogvita érdemében a Legfelsőbb Bíróság álláspontja a következő. A jogerős végzés tényként rögzítette, hogy a felperes a perbeli névre szóló részvényeket forgatmányozás útján 2006. december 16-án megszerezte. Ezt a tényt, ezt a megállapítást felülvizsgálati kérelem nem támadta, így a Legfelsőbb Bíróságnak a fenti megállapításból kellett kiindulnia. Az sem volt vitatott, hogy a felperes tulajdon szerzésének részvénykönyvi bejegyzését csak a keresetlevél benyújtásával lényegében egyidejűleg 2007. július 25-én kezdeményezte. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Legfelsőbb Bíróság gyakorlata értelmében a társasági határozat hatályon kívül helyezésére irányuló keresetet az nyújthatja be, aki a határozat meghozatalakor és a kereset benyújtásakor a társaság tagja, illetve részvényese volt. A felperes a felülvizsgálati kérelemben nem vitatott tényállás szerint ebben az időszakban az alperes perbeli részvényeit megszerezte, de a részvénytársasággal szemben részvényesi jogokat nem gyakorolhatott, mivel az alperes részvénykönyvébe bejegyzésre nem került. A másodfokú bíróság a társasági határozat hatályon kívül helyezése iránti kereset kezdeményezésének jogát a társasággal szemben gyakorolható jogosítványnak tekintette, vagyis megítélése szerint nem a részvényest, hanem a részvénykönyvbe bejegyzett részvényest illeti meg a kereset indításának joga. Ezen jogértelmezést olyan tényállások esetén, amikor a részvényes a részvénykönyvbe történő bejegyzését még nem is kezdeményezte, mindenképpen helytállónak tartja a Legfelsőbb Bíróság. Jelen ügyben nem irányadó a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott konszernjogi tényállás alapján hozott ítélet, melyben a konszernjogi felelősséggel kapcsolatban fejtette ki a Legfelsőbb Bíróság álláspontját.

A felperes azon érvelésével összefüggésben, hogy miért nem kérte a részvénykönyvi bejegyzését a Legfelsőbb Bíróság az alábbiakra mutat rá. A Pécsi Ítéltábla 2007. február 7-én kelt jogerős ítélete helybenhagyta a Baranya Megyei Bíróság 8.G.40.036/2005. szám alatt hozott ítéletét, mely kötelezte N. B. az alperes 38 db törzsrészvényének és 38 db elővásárlási jogot biztosító részvényének a T. I. C. részére történő kiadására, és a hiányzó forgatmányozást ítéletével pótolta. Ebből következően az alperes a jogerős ítéletben foglaltak alapján tényként kezelhette, hogy N. B. nem részvényese az alperesnek, függetlenül attól, hogy a részvények még nem kerültek a bírósági ítéletben megjelölt személy tényleges birtokába. Ugyanakkor az alperesnek a felperes tulajdonszerzéséről

nem kellett tudnia, mivel felperes tulajdonszerzését a jelen perben támadott alapítói határozat meghozataláig a társaság ügyvezetése felé nem jelentette be. Tényként állapítható meg, hogy M. J. vezérigazgató az alapítói határozat meghozatalakor az alperes cégjegyzékbe bejegyzett törvényes képviselője, vezérigazgatója volt, a bejegyző végzés hatályon kívül helyezését elrendelő első fokú ítélet később, 2007. szeptember 28-án született meg, mely tárgyban a jogerős ítélet csak 2008. május 19-én kelt. Ebből kifolyólag a felperesnek a részvények megszerzését az alperes felé az adott időpontban cégjegyzékbe bejegyzett vezérigazgató felé be kellett volna jelentenie ahhoz, hogy a részvénytársaság a felperes tulajdonszerzéséről értesüljön. A Legfelsőbb Bíróság csak megjegyzi, hogy 2007. július 25-én a felperes mégis bejelentette tulajdonszerzését az alperes felé, de a kért okiratokat nem küldte meg.

A fent kifejtettekre tekintettel az alperesnek N. B-t nem kellett a társaság részvényesének tekintenie, felperes tulajdonszerzéséről pedig nem szerzett tudomást, felperes nem volt a társaság részvénykönyvbe bejegyzett részvényese, és részvénykönyvi bejegyzését nem is kezdeményezte. Ezért a Legfelsőbb Bíróság osztotta a perben eljáró bíróságok egyező érdemi álláspontját atekintetben, hogy a felperesnek nem volt keresetindítási joga.

A felperes aktív perbeli legitimációjának hiányában nincs jelentősége, hogy az alperes számára ügygondnok kirendelése szükséges lett volna-e, vagy sem, ezért a Legfelsőbb Bíróság annak vizsgálatát mellőzte. A Pp.74.§-ának esetleges, megsértése a felperes perbeli legitimációjának hiányát nem érinti, a jogsértés esetleges megállapítása sem vezethetne az ügy érdemében hozott határozattal ellentétes döntésre.

A felperes perbeli legitimációjának hiányában a Legfelsőbb Bíróság nem foglalhatott állást az alapítói határozat jogszerűségével kapcsolatban előadott felülvizsgálati kérelemben szereplő érvelésekkel kapcsolatban.

A fent kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős végzést a Pp.275.§ /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp.78.§ /1/ bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság a felperest kötelezte az alperes felülvizsgálati perköltségének megfizetésére.

, 2009. január hó 13. napján.

